



İKV BİLGİ NOTU

2023 YILINDA AB'NİN BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ VE YENİLENEBİLİR ENERJİYE GEÇİŞ

Fırat Akan, İKV Uzman Yardımcısı

AB İstatistik Ofisi *Eurostat*'ın 19- 20 Aralık 2024 tarihlerinde açıkladığı verilere göre AB, 2023 yılında birincil enerji tüketiminde düşüş kaydetti ve yenilenebilir enerji kullanımındaki artışıyla 2030 iklim hedefleri doğrultusunda önemli adımlar attı.

Yenilenebilir Enerji Kullanımındaki Artış

2023 yılında AB'nin brüt nihai enerji tüketiminin %24,5'i yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlandı. Bu oran, bir önceki yıla göre 1,4 puanlık bir artışa işaret ediyor. AB'nin bu oranın üzerine ,2030 yılı hedefi olan %42,5'e ulaşmak için, yıllık ortalama %2,6'lık bir artış gerekiyor.

Üye ülkelere bakıldığında İsveç %66,4 oranıyla AB ülkeleri arasında en yüksek yenilenebilir enerji kullanım oranına ulaşırken, Finlandiya %50,8 ile ikinci, Danimarka ise %44,9 ile üçüncü sırada yer alıyor. Buna karşılık, yenilenebilir enerji payının en düşük olduğu ülkeler Lüksemburg (%11,6), Belçika (%14,7) ve Malta (%15,1).ⁱ

Başta, hidroelektrik, rüzgâr enerjisi ve katı biyoyakıtlar üzere çeşitli kaynaklara dayanan yenilenebilir enerji tüketimindeki bu artış, AB'nin 2023 yılında toplam elektrik tüketiminin %45,3'ünü yenilenebilir kaynaklardan sağlamasını da beraberinde getirdi. Elektrik üretiminde hidroelektrik ve rüzgâr enerjisi %38,5 ve %28,2 oranlarıyla başlıca kaynaklar oldu. Güneş enerjisi ise %20,5'lik bir payla en hızlı büyüyen yenilenebilir enerji kaynağı olarak dikkat çekti.ⁱⁱ

Birincil Enerji Tüketimindeki Düşüş

AB, 2023 yılında birincil enerji tüketimini 1,211 milyon ton petrol eşdeğerine düşürdü ve 2022 yılına kıyasla %3,9 oranında bir azalma kaydetti. Bu, 1990 yılından bu yana kaydedilen en düşük seviye. Nihai enerji tüketimi ise aynı dönemde %3 azalarak 894 milyon ton petrol eşdeğeri olarak gerçekleşti. Ancak, bu oran hâlâ 2030 hedefi olan 763 milyon ton petrol eşdeğerinin %17,2 üzerinde bulunuyor. Birincil enerji tüketimi ise 2023 yılı itibarıyla, 2030 hedefi olan 992,5 milyon ton petrol eşdeğerinin %22 uzağında konumlandı.ⁱⁱⁱ

Enerji tüketimindeki düşüş, enerji verimliliği konusundaki ilerlemeleri ve COVID-19 salgını sonrasındaki ekonomik toparlanmanın enerji tüketiminde yarattığı değişiklikleri yansıtıyor. Ayrıca Rusya- Ukrayna savaşı sonrası hayata geçirilen *RepowerEU* programının getirdiği tasarruf tedbirleri de etkili olmuş görünüyor.

Üye Ülkelerde Enerji Tüketimi

2023 yılında birincil enerji tüketimindeki azalma oranları AB ülkeleri arasında farklılıklar gösterdi. 2013- 2023 arası dönemde birincil enerji tüketimindeki düşüşe bakıldığında, Estonya, %28,1 oranında azalma ile ilk sırada yer aldı. Almanya'da %22,5, Hollanda'da ise %18,7 oranında düşüş kaydedildi. Buna karşılık, enerji tüketiminde düşüş eğilimini takip edemeyen üye ülkeler de mevcut. Örneğin, GKRY birincil enerji tüketiminde %15,8, Litvanya %9,3 ve İrlanda %8,3 oranında artış gösterdi.

Nihai enerji tüketiminde ise Hollanda %18,5, Fransa %15,2 ve Lüksemburg %14,9 oranlarıyla en büyük düşüşleri kaydetti. Ancak Malta, nihai enerji tüketiminde %37,1 oranında artışla başı çaktı ve Polonya %11,7 oranında artışla onu izledi.^{iv}

Enerji Verimliliği ve 2030 Hedefleri

AB, enerji verimliliğini artırmak ve enerji tüketimini azaltmak amacıyla 2023 yılında Enerji Verimliliği Yönergesi'ni yeniden düzenledi. Yeni hedeflere göre, birincil enerji tüketiminin 2030 itibarıyla 992,5 milyon ton petrol eşdeğerini, nihai enerji tüketiminin ise 763 milyon ton petrol eşdeğerini aşmaması gerekiyor.

2023 yılında AB, yenilenebilir enerji kullanımındaki artış ve birincil enerji tüketimindeki düşüşle birlikte enerji hedeflerine yaklaştı. Ancak, 2030 hedeflerinin yakalanabilmesi için mevcut artış oranlarının iki katına çıkarılması gerekiyor. AB'nin bu hedeflere ulaşması, yenilenebilir enerji yatırımlarının artırılması, enerji verimliliği projelerinin çeşitlendirilmesi ve ülkeler arasında daha fazla iş birliği sağlanmasıyla mümkün olacak.

ⁱ Eurostat, 2024, "Renewable Energy Statistics," https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Renewable_energy_statistics

ⁱⁱ Eurostat, 19.12.2024, "Renewables," <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241219-3>

ⁱⁱⁱ Eurostat, 20.12.2024, "EU Primary Energy Consumption Decreased by 4% in 2023," <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241220-1>

^{iv} Eurostat, 2024, "Energy Efficiency Statistics," https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Energy_efficiency_statistics